

Sociolog Anders Petersen

Vi skal gøre det i fællesskab

I **Nyt fra Gymnasiet** bringer vi denne gang et portræt af tidligere SG-elev og sociolog Anders Petersen, der i 2016 udgav bogen "Præstationssamfundet", hvor han argumenterer for, at overdrevet fokus på præstationer er en del af årsagen til, at mange danskere rammes af depression og andre trivselssygdomme.

Hvad husker du bedst fra din tid på Silkeborg Amtsgymnasium?

"At der var udvikling på to forskellige niveauer. Det ene var på det menneskelige plan: Jeg så mine klassekammerater udvikle sig til dannede borgere i løbet af de tre år. Det var fremragende at få lov at være med på den rejse.

Det andet var en æstetisk udvikling: Efter halvanden uge så alle folk anderledes ud end de første skoledage. Pigerne smuttede ned i genbrugsforretningerne og lænsede dem for tøj, for sådan skulle man åbenbart se ud på gymnasiet. Generelt gav de nye sociale relationer mig ekstremt meget i forhold til det at se ud over min egen næsetip. Det var ikke kun mig, der var omdrejningspunktet for verden, men der var også nogle andre, jeg var nødt til at tage højde for og hensyn til."

Hvad husker du især fra undervisningen?

"Det hænger sammen med min fransk-lærer Ida Staunskjær. Hun var meget anderledes end majoriteten af lærerne. En fin dame med håndtaske, fint hår, meget fin hud, fin makeup. Og det var der en vis autoritet over. Når hun gik ned ad gangene, var folk opmærksomme på hende. På engelsk ville man sige, at hun havde en *composure*, en måde at holde sig selv på, som jeg syntes, var helt fabelagtig. Det gav en enorm respekt, der også var båret af, at hun var ekstremt dygtig til sit fag. Hun lærte mig at "holde snotten i sporet". Og jeg skal ikke sige, at jeg dengang var ekstremt bevidst om, at jeg skulle bruge mange timer på fransk, men jeg fik indpodet i mit hoved, at hvis jeg ville noget med noget, så måtte jeg "holde snotten i sporet"."

Har din gymnasietid haft indflydelse på det, du laver i dag?

"På en mærkelig måde har det, og på en mærkelig måde har det ikke. Måden, det har haft indflydelse, er det her med bevidstheden om, at hvis man vil noget med det, man gør, så skal man "holde snotten i sporet". Det er måske et mærkeligt udtryk, men på et tidspunkt på universitetet blev jeg meget bevidst om, at jeg måtte finde tilbage til det.

Det er, ligesom sportsudøvere siger: Det er 10% talent og 90% træning. Jeg siger selv til mine studerende: "Det, I har gang i nu - det er at lære et håndværk. Du skal lære at bygge et fundament, og det tager tid. Uden dette fundament kan du umuligt bygge noget som helst ovenpå. Derefter lærer du, hvordan du skal bruge de forskellige værktøjer. Hvis du ikke ved det, så kommer du til at skrue de forkerte ting i. Kun én ting gælder: Gør dig umage!"

Derfra kan man så perfektionere det- te håndværk, ligesom fx musikere, der sidder og øver skalaer hele tiden for at kunne freestyle på et tidspunkt. Det er en grundsætning for mig: Man skal have en ramme, og den får du kun ved at være struktureret, og inden for den ramme kan man så være kreativ og freestyle. Fundamentet og værktøjerne er ikke indskrænkende, de giver muligheder.”

Anders er i dag lektor i sociologi ved Aalborg Universitet.

Hvordan oplever du Silkeborg Gymnasium, som det er i dag?

”Helt banalt så oplever jeg det som stort - det har jo fordoblet sin størrelse, siden jeg gik her. Jeg oplever generelt, at gymnasiet giver flere muligheder, men også kan være mere forvirrende, end dengang jeg var elev. Vi var lagt ind i nogle rammer og reformer, som udstak nogle relativt rigide grænser for os. Nu er der virkelig åbnet op for nogle valgmuligheder, som mange ikke rigtig kan overskue. Det skaber udfordringer for nogle, og det skaber sikkert positive effekter hos andre. Grundet min forskning har jeg dog tendens til at have fokus på nuancerne i de mere uheldige konsekvenser.

Men den almindelige forståelse, sådan som jeg hører det fra bekendte, er, at Silkeborg Gymnasium er et godt sted at være.”

Fællesskabet betyder meget for eleverne.

Har du et godt råd til nutidens SG-elever?

”Det er sådan set ikke ét godt råd, men mere en måde at betragte tilværelsen på, og hvad det er for en type af samfund, man træder ud i. I min forstand opererer vi med en type af samfund, som bedst beskrives som et præstationssamfund. Og det gør, at vi som mennesker bliver præstationsindivider. Jeg mener, man gør klogt i at tænke, at det ikke nødvendigvis er den mest saliggørende måde at forme mennesker på. Som elev bør man tænke over, at det måske ikke er den måde, man skal efterstræbe at være et menneske på. Der er nogle særlige normer og regler, vi forventes at følge - der er lagt nogle spor ud for os, som vi forventes at efterstræbe, men hele denne måde at være menneske på bliver vi nødt til at sætte spørgsmålstegn ved!

Du skal lære at bygge et fundament, og det tager tid. Uden dette fundament kan du umuligt bygge noget som helst ovenpå.

Fra forskningen ved vi, at der er mange mennesker, der slår sig gevaldigt på at stræbe efter at være denne type menneske. Og det giver bagslag for mange mennesker. Den type samfund, vi har konstrueret, er ikke et vilkår for os. Det vil være det samme som at sige, at vi ikke har mulighed for at lave om på det. Det har vi – og det har I, der går her på gymnasiet.

Det, jeg opdager, når jeg taler med unge mennesker i øjeblikket, er, at de har meget svært ved at se alternativer for sig. Og her bliver vi nødt til i fællesskab at italesætte mulige alternativer, for det skal ikke placeres på den enkeltes skuldre. Ikke fordi vi skal fjerne alle præmisserne for præstationssamfundet, for der er ikke

noget i vejen med at præstere og gøre sig umage, men når det får et nyk opad, og når vi ikke har mulighed for at tage en slapper og sætte os ud på sidelinjen og lade os skifte ud engang imellem, så går det galt. Der opbygges en forventning om, at vi hele tiden og uafbrudt skal forfølge de forventninger, der bliver stillet. Man kan snakke om præstationssam-

Der er så mange udfordringer, de unge kommer til at møde fremover, som de kun kan håndtere, hvis de gør det i fællesskab.

fundets duelighedstegn, som man får klasket på skulderen – her er det nødvendigt at stoppe op og i fællesskab med andre spørge sig selv, om det nu er nødvendigt. Der er så mange udfordringer, de unge kommer til at møde fremover, som de kun kan håndtere, hvis de gør det i fællesskab.

Det moralske spørgsmål er her: Kan vi være præstationssamfundet bekendt, og når jeg siger ”vi”, så er det det store ”vi”. Det er et samfundsmæssigt, strukturelt problem.”

om:

Anders Petersen

- Født i 1973
- Bosat i Silkeborg
- Student fra SG 1992
- Cand.scient.soc med overbygning i sociologi fra Aalborg Universitet, mastergrad i sociologi fra Goldsmiths College i London, ph.d-grad i sociologi fra Örebro Universitet i Sverige
- Lektor i sociologi ved Aalborg Universitet.